Osasun Eskualde Oinarrizkoa

Sanduzelai

Observatorio de Salud Comunitaria de Navarra
Nafarroako Osasun Komunitarioaren Behatokia

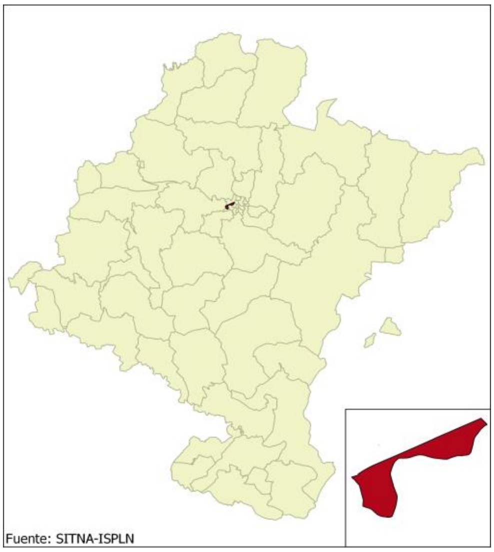

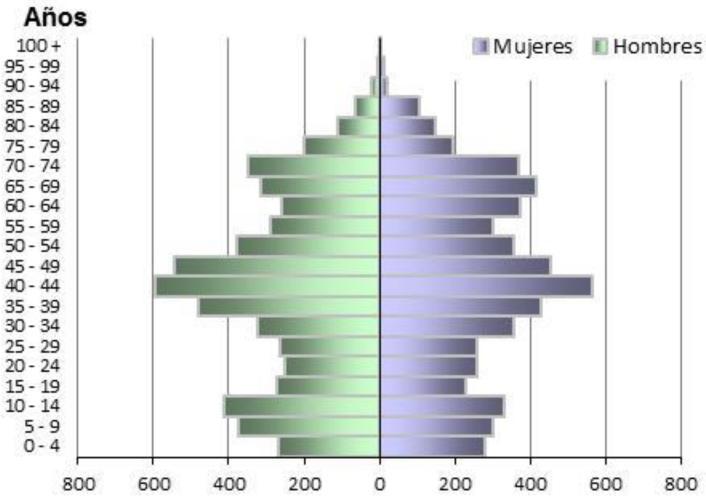

1. Argibide orokorrak

Biztanleria (2017):	11.548
Zabalera:	1,52 km^2
Nafarroa2000 zer eskualdetakoa:	Iruña (ikus mapa)
Udalerriak:	Pamplona/Iruña (distrito-sección: 07-010 a 07-014 y 07-017 a 07-020)

2. Komunitatea eta osasuna

Sanduzelaiko eskualde oinarrizkoa Iruñeko udalerrian dago kokatua, Arga ibaiaren ezker aldean; bertako biztanleriaren piramidea 35 urtetik 50era bitarteko gizon-emakumeek osatua dago nagusiki, nahiz eta talde ugariak dauden bai haren oinarrian bai 60 urtetik 75era bitartekoen artean. Eskualde oinarrizko hau da muturreko probeziaren arriskuaren tasa (%13,8) eta bakarrik bizi diren 80 urte edo gehiagoko gizonezkoen etxeen portzentajea (%22,2) handienak dituztenetarik, eta ez da Nafarroako batez bestekotik sobera urruntzen beste adierazle soziodemografikoetan.

Sanduzelaikoa dago emaitza hoberenak agertzen dituzten eskualde oinarrizkoen %25en artean, urteko kontrol erregistratua duten diabetiko eta hipertentsiodunen portzentajeari dagokionez (%78,5 eta %73,5, hurrenez hurren) eta emakumezkoen (%15,5) eta gizonezkoen (%8,1) antsiolitiko eta antidepresiboen kontsumoari dagokionez. Kontrara, emaitza okerrenak agertzen dituzten eskualde oinarrizkoen %25en artean artean dago, diabetesa diagnostikatu zaien pertsonen prebalentziari dagokionez (%8,0) eta emakumezko zein gizonezko jaioberrien bizi itxaropenari dagokionez (85,4 eta 79,2 urte, hurrenez hurren).

Nafarroa2000 zonifikazioan Sanduzelaiko eskualde oinarrizkoa Iruñeko eskualdean baitago, aurrekoez gain, ondoko orrialdeko irudian agertzen dira Iruñeari dagozkion adierazleak, bizimoduei, enpleguari eta ikasketa mailari buruzko inkestetatik atereak. Horien arabera, eskualdeko gazteen %39,1ek diote alkohol kontsumo intentsiboak egiten dituztela (binge drinking) eta %20,8k kontsumitzen dute tabakoa egunero.

3. Osasunerako baliabideak

Komunitatean osasunerako aktiboak daude, hay da, Osasuna eta ongizatea mantentzeko eta sortzeko pertsonek, komunitateek eta herriek duten gaitasuna indartzen ahal duten baliabideak (salutogenesia).

-> Ikus eskualdeko aktiboen mapa

4. Adierzleen laburpena

Ondoko irudian agertzen dira, adierzle sorta baterako, eskualdeko balioak (puntu gorria) Nafarroako batez bestekoaren aldean (barra bertikala) eta Nafarroako eskualde oinarrizkoen multzoaren aldera. ADierazleen deskribapen zehatzagorik nahi izanes gero ikus daitezke haien banakako fitxak, behatoiaren webgunean.

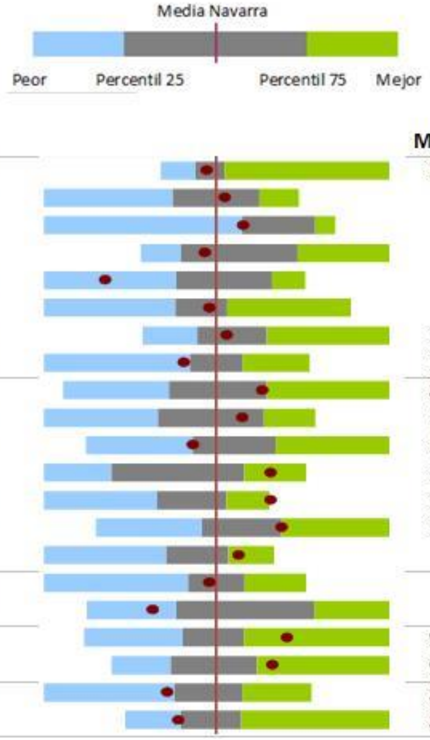

Grupo	Indicador	Periodo	Nº casos Zona	Valor Zona	Media Navarra	Peor	Mejor
Faktore soziodemografikoak	1. Jaiotza tasa	2015	97	8,3	9,4	3,7	27,0
	2. 14-19 urteko ama duten jaioberriak	2011-2015	7	4,9	5,4	16,7	0,0
	3. Gehienez ere lehen mailako ikasketak dituzten gazteak #	2011	1.429	8,2	9,2	15,7	6,7
	4. Langabezia tasa #	2016	-	12,8	12,5	14,5	7,9
	5. Muturreko pobreziaren arriskuaren tasa	2015	-	13,8	8,8	16,6	4,7
	6. Zahartzaroko mendekotasun indizea	2016	2.258	30,9	29,5	63,9	2,7
	7. Bakarrik bizi diren > 80 urteko emakumezkoen etxeak	2016	-	37,7	39,0	49,1	15,8
	8. Bakarrik bizi diren > 80 urteko gizonezkoen etxeak	2016	-	22,2	19,1	35,1	10,3
Bizimoduak	9. Partez edo guztiz amagandik edoskitzen duten 6 hilabeteko	2015	65	66,2	61,2	44,4	80,0
	10. Sedentarismoa gazteetan (14-29 urte) #	2013	142	19,2	20,2	27,5	16,0
	11. Alkoholaren kontsumo intentsiboa gazteetan (14-29 urte) #	2013	332	39,1	37,8	45,1	28,2
	12. Tabakoaren kontsumoa gazteetan (14-29 urte) #	2013	179	20,8	22,6	28,4	19,6
	13. Tabakoaren eguneroko kontsumoa #	2012	141	19,2	20,5	25,0	19,2
	14. Antsiolitikoen eta antidepresiboen kontsumoa emakumezkoetan	2016	970	15,5 *	17,7	21,9	11,7
	15. Antsiolitikoen eta antidepresiboen kontsumoa gizonezkoetan	2016	458	8,1 *	8,6	12,5	7,3
Gaixotze-tasa	16. Haurren obesitatearen prebalentzia (0-5 urte)	2015	38	4,5	4,3	8,7	2,0
	17. Diabetesa diagnostikaturiko pertsonen prebalentzia	2017	817	8 *	7,1	9,0	4,6
Osasun Sistema	18. HbA1c-ren neurketa duten diabetikoak	2016	655	78,5 *	67,8	47,4	94,2
	19. TA-ren neurketa duten hipertentsoak	2016	1.434	73,5 *	65,4	49,9	90,7
Heriotza-tasa	20. Emakumezkoen bizi-itxaropena jaiotzean	2008-2015	-	85,4	86,2	83,6	87,6
	21. Gizonezkoen bizi-itxaropena jaiotzean	2008-2015	-	79,2	80,1	78,0	84,1

Adierazleen iturria: 1-2: Bizt. Mugimendu Nat.; 3: Zentsua; 4: Bizt. Aktiboaren Ink.; 5: Errenta Estat.; 6-8: Errolda; 10-12: Naf. Gazteen Ink.; 13: Bizi-Baldintzen Ink.; 14-15: Botika Prest.; 9, 16-19: Oin.Osasun Lag.; 20-21: Naf. Osasun Pub. eta Lan Osas. Inst.

Iruñeko eskualdeko adierazleak, Nafarroa 2000 zonifikazioaren arabera (NEI). Irudian adierazten diren balioen kopurua: 3., 4. eta 13. adierazleetan, 7; 10-12. adierazleetan, 6.

***** Nabarmen desberdinak ($p < 0,05$) Nafarroako emaitzatik (bizimoduen, gaixotze-tasaren, osasun sistemaren eta heriotza-tasaren adierazleetarako egindako kontrastea). **1.** Jaiotze-tasa gordina (‰); **2.** Urteko ugalkortasun-tasa berariazkoa (‰) 14-19 urteko ametan; **3.** 2. graduko ikasketak burutu ez dituzten 20-24 urteko gazteen %; **4.** Langabetuen % biztanleria aktiboaren aldean, 4 hiruihilekoko batez bestekoa; **5.** Etxeko guztien errentaren baturak pobreziaren atalasetik behera egiten duenean, halako etxeetan bizi diren pertsonen % (kontsumo unitate bakoitzeko urteko diru-sarreren medianaren %30, pertsonen banaketa hartuta. Pobreziaren atalasea, 2015ean: 5150 €); **6.** ≥ 65 urteko pertsonen %, 15-64 urteko pertsona guztien aldera; **7 eta 8.** Bakarrik bizi diren ≥ 80 urteko pertsonen %, adin horretan familiaren etxebizitzetan bizi diren guztien aldean; **9.** 170-190 egunetara partez edo osotara amagandik edoskitzen duten bularreko haurren %; **10.** Ohiko jardueran nahiz aisialdian jarduera fisiko urria edo batere egiten ez duten 14 – 29 urteko gazteen %; **11.** Azken 30 egunean kontsumo trinkoa edo betekada (*binge drinking*) egin duten 14-29 urteko gazteen % (4 EUE edo gehiago emakumeen artean, eta 5 EUE edo gehiago gizonezkoen artean, bi orduz); **12.** Egunero tabakoa kontsumitzen duten 14-29 urteko gazteen %; **13.** Egunero tabakoa kontsumitzen duten ≥ 15 urteko pertsonen %; **14 eta 15.** Azken urtean ,talde hauetarikoren bateko 3 ontzi gutxienez kontsumitu dituzten pertsonen tasa doitua: N50B antsiolitikoak, N05C hipnotikoak eta lasaigarriak eta/edo N06A antidepresiboak (T. gordina: emakumezkoak 15,8 eta gizonezkoak 7,3); **16.** Obesitatearen prebalentzia doitua 0 - 5 urteko biztanlerian, OMEak haurren hazkunderako dituen patroien arabera definiturik (z-score >= +2); **17.** 2 motako diabetesa duten ≥ 20 urteko pertsonen prebalentzia doitua (T. gordina: 8,2); **18.** 2 motako diabetesa izanik, azken urtean hemoglobina glikosilatuaren neurketa (HbA1c) izan duen biztanleriaren %; **19.** Azken urtean hipertentsioa diagnostikatu eta tentsio arteriala neurtu zaion biztanleriaren %; **20 eta 21.** Pertsona bat egungo heriotzatasen arabera ustez biziko den batez besteko urte kopurua.